

21/B. HOGYAN LEHETEK NAGYLELKŰ?

Gyülekezeti óraszám: 0. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom: Biblia magyarázó jegyzetekkel, Budapest, 2010; Bibliai lexikon gyerekeknek, Budapest, 1987; Bibliai nevek és fogalmak, Evangéliumi kiadó, 1988; Jubileumi kommentár, Budapest, 1983; Keresztyén Bibliai Lexikon I-II. Kálvin Kiadó, 2004; Szűcs Ferenc: Teológiai etika, Budapest, A Református Zsinati Iroda Tanulmányi Osztálya, 1993)

Isten az elsődleges tulajdonos: A Bibliában a nagylelkűség alapja az a hit, hogy mindent Isten alkotott, és ezért mindennek Ő az elsődleges tulajdonosa. *„Az Úr a föld és ami betölti, a földkerekség és a rajta lakók. Mert Ő vetette meg alapját a tengereken, ő rögzítette a folyókon.”* (Zsolt 24,1)

Isten népe mint tulajdonos: Isten a válaszott népét ajándékozta meg országgal, földdel. A nép mintegy másodlagos tulajdonos.

Tehát az ószövetségi gondolkodásban benne van a közösségi tulajdon egyértelmősége. A föld nem az egyes embereké, hanem az egész népé (2Móz 32,13).

Az egyén és a tulajdon: A népén belül Istne egyéneket áldott meg gazdagsággal. A 8. és 10. parancsolat tiltása is ezt a gondolkodást erősíti meg. A „Ne lopj!” és a „Ne kívánd!” törvények a tárgyi világhoz való viszonyra utalnak, arra a lelkültre, ahogyan a hozzánk tartozó tárgyakra tekintünk. Az Istentől kapott gazdagság áldás, amely a szegények iránti felelősséggel jár. Akinek sok van, adnia kell annak, akinek nincse.

Az **Újszövetségben** is ugyanez a gondolkodás jelenik meg: *„Mid van, amit nem kaptál?”* (1Kor 4,7) A keresztyén embernek sáfárkodnia kell a javaival. A keresztyén ember minden tulajdonára, képességére és lehetőségére igaz az, hogy amit Istentől kaptunk, azt hálaadással kell az Ő szolgálatába állítani. Jézus a viszonzás nélküli vengédlátásra bátorít, amelynek jutalma a mennyben lesz. (Lk 14,12–14)

Az **ötezer ember megvendéglésében** szereplő kisfiú tulajdonának odaajándékozása és nagylelkűsége természetes következménye volt a Teremtő Istenbe vetett hitnek. Mert a tulajdon megosztható, nem kell attól félni, hogy az embernek kevesebb lesz, mert Isten a Gondviselő is, aki törődik azokkal, akiknek nincs. A történetben fontos, hogy éppen egy gyermek ad, aki a legszegényebb egy családon belül, akinek csak a szüleitől kapott tulajdona lehet. Nagylelkűséget az jelenti, hogy nem ragaszkodik önző módon ahhoz, amije van.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(Felhasznált irodalom: Atkinson, R.L. – Atkinson, R.C. – Smith, E.E. – Bem, D.J.: Pszichológia; Osiris, 1994; Mérei Ferenc – V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan, Gondolat-Medicina, 1997; Németh Margit – Stredl Terézia: A nevelés örömei és örömei, Dunaszerdahely, 2002; N. Kollár Katalin – Szabó Éva szerk.: Pszichológia pedagógusoknak, Osiris, 2004; Kozma Tamás: Bevezetés a nevelésszociológiába, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995; Ranschburg Jenő: Szülők lettünk, Saxum Kiadó, 2003)

A 6-8 éves gyermekben fokozatosan kialakul a decentralálás képessége. Kezdetben még csak magára figyel, gyakran nem is veszi észre, hogy másoknak is vannak igényeik, elvárásaik, szükségleteik.

A szocializáció eredményeképpen a közösségi életben most tanulják mások szempontjait is figyelembe venni. Ennek jeleként örömmel készítenek meglepetést, ajándékot másoknak, főként szeretteiknek. Maguktól kitalálnak különböző jó cselekedeteket, miközben ébren lesik környezetük reakcióját.

Egyre inkább képesek beleélni magukat mások helyzetébe, miáltal megnövekszik szociális érzékenységük. Viszont e tekintetben jelentős eltérés mutatkozik közöttük. A többgyerekes családban élők, vagy egyáltalán testvérrel rendelkezők hamarabb tanulják meg, hogyan kell, és hogyan lehet másokhoz alkalmazkodni. Ők többnyire képesek kivárni a sorukat, le tudnak mondani az elsőbbségükről, és hamarabb kölcsönadják önszántukból is a tárgyaikat, mint az egykék.

Az értékek egy kultúra kollektív elképzelései arról, hogy mi a jó és a rossz, mi a helyes és a helytelen, mi a kívánatos és az elutasítandó. Ezek segítenek, hogy értékelnünk tudjuk a történéseket, tárgyakat és az embereket, meghatározzák, miként látjuk a világot. A különböző kultúrák között nagy eltérések mutatkozhatnak az értékek vonatkozásában.

A jól működő kapcsolatokban a jó értelemben vett adok-kapok általában egy oda-vissza irányuló, kölcsönös folyamat. Vajon mi áll az önzetlen, nagylelkű adás háttérében? Vajon hány esetben találkoztak és tapasztalhatták meg a gyerekek a felnőttek részéről a nagylelkű viselkedést környezetükkel szemben? Van-e tehát előttük követendő példa, és mennyire tudja egy gyermek a nagylelkűségét kifejezni? Hiszen a családban alakul ki a gyermek norma- és értékrendszere, elsősorban ott lesi el a viselkedési mintákat.

Nagyon fontos, hogy érzékennyé tegyük a gyerekeket, és ráirányítsuk a figyelmüket arra, milyen fontos emberi érték a nagylelkűség.

A nagylelkűség témáját az 5000 ember megvendégelésének történetéhez kapcsolódva tudjuk közel vinni a gyerekekhez, a kisfiú személyén keresztül. Így olyan pozitív mintát adhatunk eléjük, aki nem egy „tökéletes” felnőtt, hanem „csak” gyerek, mint ők.

A különböző játékokon és beszélgetésen keresztül fejleszthetjük bennük az empátiát, a szociális készségeket, a kommunikációs készséget, rögzülhet bennük a nagylelkűségnek, mint emberi értéknek a fogalma, és a gyakorlásának fontossága.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Te is lehetsz nagylelkű és adakozó!

Kognitív cél: Ismerjék meg, mit jelent nagylelkűnek lenni.

Affektív cél: A nagylelkű ember másokra is gondol, nem csak magára. Tapasztalják meg, hogy nagylelkűnek lenni nem könnyű, de nem is lehetetlen.

Pragmatikus cél: Segítsük őket, hogy gyakorolják, hogyan lehetnek másokkal nagylelkűek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Tudja a tankönyvi képek és a szöveg /kérdések segítségével beszélni a nagylelkűség fogalmáról. • Segítséggel tudjon a saját életéből példát mondani a másokkal szembeni nagylelkű viselkedésre.	<ul style="list-style-type: none"> • Önállóan tudjon a tankönyvi képek és a szöveg /kérdések segítségével beszélni a nagylelkűség fogalmáról. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten önállóan tudjon a saját életéből példát

<ul style="list-style-type: none"> • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban. 	<p>mondani a másokkal szembeni nagylelkű viselkedésre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktívan vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett feladatok közös megoldásában illetve a játékokban közös éneklésben, imádkozásban.
--	---

Az óra fő része	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Adok neked valamit</p> <p>A gyerekek szabadon mozognak a teremben, majd adott jelre párt választanak maguknak. Ha kialakultak a párok, akkor szembe állnak egymással, lehetőleg két sorban. Az egyik sorban lesznek az adók, akik a párjuknak valami meglepetést adnak majd. Nekik adunk egy apró tárgyat (pl. matrica vagy kagyló), amit nyomban bezárnak a markukba. Mikor mindenkinek kiosztottuk a „meglepetést”, elindulnak a párjuk felé, és oda kell neki adniuk úgy, hogy a másik érezze, jó szívvel adják. Ezután csere következik. Akik eddig adók voltak, most kapók lesznek.</p>	<p>Mozgásos bevezető játék. A játékon keresztül átérezhetik, mit jelent önzetlenül odaadni valakinek azt, amink van. A nagylelkű ember nem savanyú ábrázattal ad, hanem szívből. Ügyeljünk rá, hogy a játék végétével mindenki kapjon egy apróságot. Anyagszükséglet: apróságok, elegendő hely a 2 sorban álláshoz és mozgáshoz</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Leülünk a gyerekekkel (legjobb, ha körben) és megbeszéljük az élményeiket kérdések segítségével.</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Hogy érezték magukat ebben a játékban? ❖ Adni vagy kapni jobb szerintük? ❖ Kinek volt jobb, amikor meglepetést kapott, és kinek, mikor adott? Miért? ❖ Ők szoktak-e adni másoknak? ❖ Miből gondolták, hogy a párjuk jó szívvel adta nekik a meglepetést? ❖ Szerintük az ötezer ember megvendéglésének történetében a kisfiú hogyan adta oda az öt kenyeret és a két halat? ❖ A nagylelkűség fogalmának megmagyarázása. (Bármilyen viszonzás várása nélkül segít a másik embernek.) ❖ Miért volt nagylelkű a kisfiú? ❖ Voltak-e már ők nagylelkűek valakivel? Mondjanak példát. 	<p>Készteszük őket véleménycserére az érzésekről, majd konkrétan a nagylelkűségről.</p> <p>Aki nagylelkű volt és szétosztotta mindenét, kapjon helyette négyet. Aki a felét megtartotta, kapjon kettőt. Aki mindet megtartotta, értelemszerűen nem kap semmit. A többieknek is</p>

	<p>Legyél nagylelkű! Maradjunk a gyerekekkel körben ülve. Válasszanak ki maguk közül egy társukat, akinek adjunk 4 apró tárgyat. A kiválasztott gyerek eldöntheti, mit tesz vele:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ Szétosztja mindet. ❖ A felét megtartja, a másik felét szétosztja. ❖ Mindet megtartja. <p>Miután döntött, cselekedjen az szerint, majd üljön vissza a helyére. Most válasszanak másvalakit, akinek ugyanezt a döntést kell meghoznia. Összesen 3-5 gyerekekkel játszunk el velük ezt a döntéshelyzetet, majd értékeljük.</p>	<p>adjunk annyi apróságot, hogy mindenkinél négy legyen. Beszélgessünk a játék végén arról, hogy a nagylelkű ember odafigyel a másokra és nem csak magára gondol. Anyagszükséglet: apró tárgyak</p>
Munkáltatás	Munkáltató tankönyv feladatai	
Házi feladat		

TOVÁBBI ÖTLETEK

INSTRUKCIÓK A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ:

1. feladat

- a) „Színezd ki a képet, amelyiken szerinted nagylelkűen viselkedik valaki!
- b) Beszéljétek meg, melyik képeket választottad és miért!”

Instrukció: A képek jó beszélgetési lehetőséget adnak arra, hogy élethelyzetekről beszélgessünk, ahol nagylelkűen és segítőkészen viselkedhetünk.

2. feladat

„Nagylelkű az, aki tud adni abból, amije van. Rajzold le, hogy kinek milyen ennivalója van a történetben!”

Instrukció: A két négyzet kétféle módon is használható. Az egyikbe belerajzoltatjuk a gyermekekkel a történetben lévő ennivalókat. A másikba pedig a saját ételeinket, amiért hálát adhatunk.

EGYÉB ÖTLETEK

1. Nyitott vagy-e? (Szemléltetés)

Helyezzünk egy tálcára egy üvegpoharat a szájával lefelé. Tegyük mellé egy kancsó vizet. Kérjünk meg egy gyereket, hogy segítsen nekünk megtölteni így a poharat. Természetesen ez nem lehetséges, csak ha megfordítjuk. Akkor a beletöltött vízből másokat is meg tudunk kínálni. Amíg csak önmagunkra gondolunk, olyanok vagyunk, mint a lefordított pohár. Csak akkor tudunk nagylelkűnek lenni, ha kinyílunk Isten és a társaink felé, és akkor mi is tudunk adni abból, amink van.

2. Milyen a nagylelkű ember?

Jelenítsenek meg olyan helyzeteket, amiben az egyik fél nagylelkűen viselkedhet. Például:

- ❖ Egyik osztálytársuk otthon felejtette a tízóraját. Mit tesznek?
- ❖ Kicsúfolták őket, majd később bocsánatot kértek tőlük. Elfogadják?
- ❖ Egy kisebb gyerek szeretne velük labdázni, de mindig elejti azt. Beveszik annak ellenére a csapatba, hogy esetleg így veszíthetnek?
- ❖ Édesanya nagyon fáradt este a meséléshez. Akkor is ragaszkodnak hozzá, hogy meséljen édesanya, vagy kitalálnak ők egy mesét a húguknak vagy az öccsüknek?

A jelenetek után beszéljük meg, milyen érzés volt nagylelkűnek lenni, és mit érzett az, akihez nagylelkűek voltak. Cél a nagylelkűség gyakorlása és pozitív visszajelzésekkel való megerősítése.

3. http://www.betegszoba.hu/cikkek/pszichologia/kapzsisag_vagy_nagylelkuseg/

4. Imádságra nevelés

<p><u>Imádság sátorban</u></p> <p>a) Előkészületek Nagyméretű anyagokból, kendőkből és székekből sátrakat készítünk. A sátrakban különböző tárgyakat helyezünk el (papírtálcákon, A/4-es lapokon vagy kendőkön). Javasolt tárgyak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • keksz • játék • színes ceruza • pénz • labda • óra (időre utalva) • stb. <p>b) Imádkozás Feladatutasítás: A sátrakban találtok tárgyakat. Mindegyik tárgy emlékeztet a nagylelkűségre. Nagylelkű az, aki tud adni abból, amije van. Nagylelkű az, aki tud segíteni másokon. Párban menjetek be a sátrakba, és imádkozzatok azért, hogy Isten segítsen nektek, hogy nagylelkűek tudjatok lenni. A sátrakban halkán imádkozzatok.</p>	<table><tr><td>műfaj</td><td>kérés</td></tr><tr><td>megfogalmazás</td><td>hittanosok</td></tr><tr><td>imádkozás</td><td>halkan párban</td></tr><tr><td>csoport</td><td>pár</td></tr><tr><td>felosztása</td><td></td></tr><tr><td>kapcsolódás</td><td>2. és 3. feladat</td></tr><tr><td>hely</td><td>óra vége</td></tr><tr><td>fejlesztési terület</td><td>imádkozás saját szavakkal, közös imádkozás</td></tr><tr><td>hittanosok</td><td><ul style="list-style-type: none"> • szóban párban imádkoznak</td></tr><tr><td>hittanoktató</td><td><ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a tárgyakat • kísér</td></tr><tr><td>eszközök</td><td><ul style="list-style-type: none"> • nagy textilek, kendők • nagylelkűségre utaló tárgyak</td></tr></table>	műfaj	kérés	megfogalmazás	hittanosok	imádkozás	halkan párban	csoport	pár	felosztása		kapcsolódás	2. és 3. feladat	hely	óra vége	fejlesztési terület	imádkozás saját szavakkal, közös imádkozás	hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • szóban párban imádkoznak	hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a tárgyakat • kísér	eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • nagy textilek, kendők • nagylelkűségre utaló tárgyak
műfaj	kérés																						
megfogalmazás	hittanosok																						
imádkozás	halkan párban																						
csoport	pár																						
felosztása																							
kapcsolódás	2. és 3. feladat																						
hely	óra vége																						
fejlesztési terület	imádkozás saját szavakkal, közös imádkozás																						
hittanosok	<ul style="list-style-type: none"> • szóban párban imádkoznak																						
hittanoktató	<ul style="list-style-type: none"> • előkészíti a tárgyakat • kísér																						
eszközök	<ul style="list-style-type: none"> • nagy textilek, kendők • nagylelkűségre utaló tárgyak																						